

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
3054-10

meddelad i Stockholm den 12 oktober 2011

KLAGANDE

Socialnämnden i Luleå kommun
Box 212
971 07 Luleå

MOTPART

AA

Vårdnadshavare: BB

Vårdnadshavare: CC

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Sundsvalls dom den 27 april 2010 i mål nr 2512-09, se bilaga

SAKEN

Stöd och service till vissa funktionshindrade

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens och länsrättens avgöranden och fastställer socialnämndens beslut.

Dok.Id 110578

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Wallingatan 2

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-12:00
13:00-16:30

YRKANDE M.M.

Socialnämnden yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen fastställer socialnämndens beslut och anför bl.a. följande. AA tillhör personkretsen enligt 1 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Hon har behov av stöd och hjälp i skolskjutsen till och från skolan. Detta hjälpbehov ska dock inte tillgodoses genom insatsen ledsagarservice. Lagstiftarens intentioner med denna insats är att hjälpa människor med olika former av funktionsnedsättning att ta sig ut i samhället. Det är skolhuvudmannens ansvar att tillgodose AAs hjälpbehov i skolskjutsen till och från skolan. Skolhuvudmannen har tagit det ansvaret under flera år men avslutade insatsen av besparingsskäl. Skolhuvudmannen hänvisade i stället föräldrarna till AA att ansöka om LSS-insatser. LSS-insatser kan inte tillgodose alla behov hos en enskild eftersom insatserna är begränsade och specificerade. Rätten till en LSS-insats fråntar inte andra huvudmän deras ansvar för en enskild person.

AA har beretts tillfälle att yttra sig i målet men har inte avhörtts.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Det är ostridigt i målet att AA, som är beviljad assistansersättning för sina kostnader för personlig assistans, har behov av stöd under resor till och från skolan.

Tidigare tillgodosåg skolhuvudmannen AAs behov av stöd genom att låta en elevassistent följa med under resorna till och från skolan. Detta upphörde dock i och med utgången av vårterminen 2008. Enligt vad som framgår av utredningen har frågan om AAs behov av stöd under resorna prövats enligt kommunallagen (1991:900). I en dom från september 2009 fastställde Länsrätten i Norrbottens län att skolhuvudmannens skyldigheter inte omfattade dessa insatser. Av utredningen framgår vidare att Försäkringskassan har avslagit en ansökan om utökat antal assistanstimmar för att täcka AAs behov av stöd under resorna till och från skolan.

AA har ansökt om insatsen ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS. Den första fråga som Högsta förvaltningsdomstolen har att ta ställning till är om en sådan insats kan beviljas en person som redan är beviljad personlig assistans.

Av 7 § första stycket LSS följer att personer som tillhör lagens personkrets har rätt till insatser i form av särskilt stöd och särskild service enligt 9 § 1–9 om de behöver sådan hjälp i sin livsföring och om deras behov inte tillgodoses på annat sätt. En sådan insats är ledsagarservice (9 § 3).

I den proposition som låg till grund för LSS anförde departementschefen bl.a. följande. Ledsagning bör vara en uppgift som ingår i personlig assistans för dem som har sådant stöd. Jag anser emellertid att ledsagarservice bör urskiljas som en särskild insats enligt den nya lagen. Servicen bör erbjudas personer som tillhör lagens personkrets men inte har personlig assistans, för att t.ex. besöka vänner, delta i fritidsaktiviteter eller i kulturlivet eller för att bara promenera (prop. 1992/93:159 s. 74). I specialmotiveringen till bestämmelsen (a. prop. s. 178) anføres bl.a. att avsikten är att den enskilde ska få hjälp med att komma ut bland andra människor, exempelvis ledsagning för besök hos vänner eller vid deltagande i kulturlivet. Ledsagarservicen syftar till att bryta den isolering som ofta blir följden av ett omfattande funktionshinder.

Vad gäller den närmare innebörden av insatsen ledsagarservice har Högsta förvaltningsdomstolen i rättsfallet HFD 2011 ref. 8 bl.a. uttalat att övervägande skäl talar för att lagstiftarens avsikt har varit att insatsen ledsagarservice tar sikte på en tämligen begränsad insats, avsedd att ge funktionshindrade som inte uppfyller förutsättningarna för personlig assistans, ökade möjligheter att genomföra enklare aktiviteter och bryta social isolering.

Högsta förvaltningsdomstolen finner att lagstiftarens avsikt har varit att ledsagning ska ingå i personlig assistans för dem som har sådant stöd och att den särskilda insatsen ledsagarservice enligt 9 § 3 LSS är avsedd för personer som tillhör lagens personkrets men som inte har personlig assistans. Insatsen

ledsagarservice kan därför enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening inte beviljas en person som redan är beviljad personlig assistans.

Enligt det överklagade avgörandet har AA behov av stöd och tillsyn under resor till och från skolan som – under rådande förhållanden – ska tillgodoses enligt LSS.

LSS innehåller bestämmelser om rätt till vissa särskilda insatser som finns angivna i 9 §. Andra insatser än de särskilt angivna, eller stöd utan angivande av en särskild insats, kan inte beslutas med stöd av LSS.

Mot bakgrund av att ledsagarservice inte kan beviljas AA och då kammarrätten inte enligt LSS har kunnat ålägga kommunen att tillgodose hennes behov av stöd under resor till och från skolan utan angivande av en särskild insats, ska överklagandet bifallas.

Susanne Billum

Nils Dexe

Henrik Jermsten

Anita Saldén Enérus

Erik Nymansson

Ann-Charlotte Borlid

Föredragande justitiesekreterare

Avd. II

Föredraget 2011-09-07